

УДК: 634.16423:631.1.016

СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

*КАЛЮЖНА Ю.П., АСИСТЕНТ,
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ*

На сучасному етапі розвитку економіки найбільш актуальною є проблема активізації інвестиційної діяльності в аграрному секторі. У статті проаналізована ефективність вкладення інвестицій у діяльність сільськогосподарських підприємств Полтавської області.

There is problem on modern stage of the development of the economy the most actual to activations to investment activity in agrarian sector. In article analysed efficiency of the embedding investment in activity agricultural enterprise Poltava area.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Аграрний сектор економіки на сьогодні є одним із найперспективніших напрямків інвестування, оскільки нарощування обсягів інвестицій в галузі є визначальним напрямом розв'язання продовольчої проблеми та засобом для подолання впливу негативних явищ світової фінансової кризи. Особливого значення це набуває нині, коли аграрне виробництво набуло статусу сектору, розвиток якого може стати однією з основних складових забезпечення зростання обсягів виробництва. Проте умови функціонування сільськогосподарських підприємств характеризуються недостатнім обсягом інвестицій, наявністю розбіжностей між інвестиційними потребами та вкладеннями, обмеженими можливостями фінансування інвестицій з різних джерел, що впливає на рівень інвестиційного забезпечення суб'єктів господарювання.

Серйозний брак інвестицій спостерігається в аграрному комплексі і Полтавської області, яка володіє значними можливостями із збільшення виробництва сільськогосподарської продукції. Однак проблеми в розвитку матеріально-технічної і технологічної бази не дозволяють області вийти в лідери з виробництва багатьох видів сільськогосподарської продукції.

В зв'язку з цим активне нарощування інвестиційної діяльності Полтавської області повинно бути фундаментальною основою розвитку аграрного сектору, забезпечення продовольчої безпеки не тільки даного регіону, а й усієї країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інвестиції є основними джерелом відтворення виробничого потенціалу аграрного сектору економіки. Узагальнення теоретико-методологічних засад інвестування, розкриття сутності та класифікації інвестицій, визначення мети й категорії інвестиційної привабливості, аналіз показників економічної ефективності та дослідження динаміки і закономірностей розвитку вітчизняних й іноземних інвестицій в основний капітал АПК розглянуто в працях багатьох вчених [1-2]. В працях деяких вчених викладаються теоретичні аспекти та обґрунтування доцільності інвестування сільського господарства, визначення й аналіз різних аспектів організації, реалізації та оцінки інвестиційного процесу, форм інвестування, об'єктів інвестування, ризиків інвестиційних проєктів [3-4]. Питання поліпшення інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств шляхом удосконалення механізмів залучення фінансових ресурсів розглядалося в працях В. С. Марцина, П. Донської та інших [5-6]. Обґрунтування доцільності інвестування сільськогосподарського виробництва, значення й аналіз форм інвестування здійснено в працях С.О. Гуткевича [7].

Цілі статті. Метою даної статті є дослідження розвитку інвестиційної діяльності в сільськогосподарських підприємствах Полтавської області, виявлення основних проблем, які впливають на обсяг інвестицій, а також пошук шляхів їх виправлення.

Виклад основного матеріалу. Сучасний стан інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств значною мірою залежить від ролі і місця цієї галузі у системі агропромислового комплексу, насамперед, це стосується характеру економічних відносин між сільським господарством та іншими сферами АПК. Крім того, вона формується під впливом різноманітних природно-кліматичних, економічних, фінансових, соціальних та інших особливостей галузі. Це означає, що необхідно створити відповідні умови для залучення інвестицій

Загальний стан економіки, податкова та фінансово-кредитна політика держави, рівень інфляції, стимулювання імпорту, відтермінування сплати мита на імпортні матеріали, стимулювання експорту, пом'якшення оподаткування доходів від експорту, відшкодування мита є основними методами стимулювання інвестиційної діяльності в галузях АПК [1].

На основі нормативно-правових документів, прийнятих на державному рівні Полтавською обласною владою, було розроблено і прийнято «Програму підтримки інвестиційної діяльності, зміцнення міжнародного іміджу та розвитку міжнародного співробітництва Полтавської області на 2008-2010 роки». Основою цієї програми є система заходів, розроблених з урахуванням міжнародних та внутрішніх умов залучення інвестицій. Виконання розробленої стратегії сприятиме поліпшенню інвестиційного клімату, інвестиційної привабливості області, реалізації інвестиційних проєктів та діяльності інвесторів. Це відразу позначилося на динаміці інвестицій в сільському господарстві, які почали зростати.

В 2008 р. обсяги інвестицій в основний капітал галузі зросли порівняно із 2000р. в 15 разів і становили 772,9 млн. грн. Завдяки цьому збільшилась і валова продукція сільського господарства протягом даного періоду у 1,8 рази і становила в 2008 р. 5729,8 млн. грн. але, в зв'язку з економічною кризою 2008-2009 рр., обсяг залучення інвестицій знизився, що вплинуло на виробництво валової продукції, відбулося зниження до 492,2 млн. грн., що на 36,3 % менше за 2008 р [8].

Для оцінки ефективності інвестицій використовується комплекс показників. Одним з них є розрахунок додаткового випуску продукції на 1 грн. інвестицій, що розраховується за формулою:

$$E = (ВП_1 - ВП_0) / I \quad (1)$$

де E - ефективність інвестицій;

ВП₀ - валова продукція при вихідних інвестиціях;

ВП₁ - валова продукція при додаткових інвестиціях;

I - сума додаткових інвестицій.

Провівши розрахунок по сільськогосподарських підприємствах Полтавської області в динаміці за 2000-2009 рр., ми

отримали такі результати: $E = (5700,2 - 3265,3) / 492,2 = 4,95$ грн. Це означає, що при збільшенні обсягу інвестицій на 1 грн. в сільське господарство збільшується обсяг валової продукції на 3.40 грн. на кожен вкладений грн. інвестицій.

Суттєво змінилася і відтворювальна структура інвестицій в основний капітал сільського господарства Полтавської області. Відтворювальна структура – відображає співвідношення довгострокових витрат на нове будівництво, розширення, реконструкцію і технічне переоснащення, тобто форми відтворення основних фондів.

Тут основним напрямом у 2009 р. стає вкладення у будівництво нових підприємств, що становить майже 9,5 % загального обсягу інвестицій. Досить суттєва частка сукупних інвестицій, у розмірі 90,5 %, відведена на технічне переоснащення і реконструкцію діючих сільськогосподарських підприємств .

Закріплення позитивних тенденцій піднесення економіки та підвищення життєвого рівня населення не в останню чергу залежать від збільшення джерел формування інвестиційних ресурсів та розширення шляхів доступу до них. В Полтавській області для цього вживаються заходи, спрямовані на забезпечення сприятливих умов залучення і впровадження в економіку області інвестиційних ресурсів через удосконалення правової бази, створення ефективних механізмів стимулювання інвесторів та усунення адміністративних перешкод розширення їхньої діяльності, поліпшення інвестиційного іміджу країни в світі.

Крім того, посилюються гарантії інвесторам шляхом забезпечення прозорості приватизаційних процесів, прискорення розроблення та прийняття законодавчих актів, які унеможливають паралельну тінбову приватизацію об'єктів державної та комунальної власності і відчуження їхніх активів за борги [9].

Але відсутність системи агробізнесу, включаючи ринкову та фінансову інфраструктуру, надмірне втручання місцевих адміністрацій в діяльність компаній та сільськогосподарських товаровиробників і неможливість виконувати контракти, постійно змінювані правила гри, складні, заплутані і високі податки - все це суттєво знижує, а часто-густо зводить нанівець інвестиційну привабливість нашого аграрного сектору. Основні зусилля уряду й

інших владних структур у цьому секторі економіки треба зосередити на ліквідації цих негативних явищ. Слабкість централізованої державної підтримки інвестиційної діяльності обумовлює посилення ролі регіонів в активізації інвестиційних процесів.

Висновки. Таким чином, розгляд економіки аграрного сектора Полтавської області як перспективної сфери залучення інвестицій, на наш погляд, представляється малоімовірним без застосування механізмів державного регулювання інвестиційних процесів, що реально враховують всю сукупність соціально-економічних, технічних, технологічних, ґрунтово-кліматичних і біологічних особливостей цієї галузі АПК.

Література.

1. Лупенко Ю.О. Інвестування розвитку сільського господарства / Ю.О Лупенко,, Є.І. Лупенко //Економіка АПК. – 2008. - №12. – С.59-62.
2. Мазур Н. А. Проблеми і перспективи інвестицій в АПК України / Н. А. Мазур //Економіка АПК. – 2009. - №4. – С.73-77.
3. Ребенок А. В. Управління інвестиційним проектом як інструментом реалізації стратегії підприємств / А. В. Ребенок //Актуальні проблеми економіки. – 2008. - №1(79). – С.154-159.
4. Гаврилюк О.М. Інвестиційний імідж та інвестиційна привабливість України / О. М. Гаврилюк // Фінанси України. - 2008. - №3. - С. 79-93.
5. Донская А. Доступный лизинг / А. Донская // Инвестиционная газета. - 2008. - №7. - С. 41.
6. Марцін В.С. Іноземне інвестування в економіку України та його регіональна характеристика / В. С. Марцін // Актуальні проблеми економіки. — 2006. — N 9. — С. 84-93.
7. Гуткевич С.О. До питання інвестування підприємств / С. О. Буткевич // Наук. пр. Нац. ун-ту харч. технологій. — 2008. — № 27. — С. 35-37.
8. Статистичний збірник “Сільське господарство області за 2009 рік” / За редакцією Л.М. Безхлібняк. – Полтава, 2010.